

Brüssel, 5. juuni 2024
(OR. en)

10655/24

COH 38
SOC 423

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Järeldused üheksandat ühtekuuluvusaruannet käsitleva teatise kohta – <i>Heakskiitmine</i>

1. Nõukogu peasekretariaat sai 27. märtsil 2024 komisjoni teatise Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele üheksanda ühtekuuluvusaruande kohta¹.
2. Eesistujariigi järelduste eelnõu arutati struktuurimeetmete ja äärepoolseimate piirkondade töörühma 25. aprilli ning 16. ja 23. mai 2024. aasta koosolekul. Delegatsioonid jõudsid käesoleva märkuse lisas esitatud nõukogu järelduste eelnõu suhtes kokkuleppele.
3. Alaliste esindajate komiteel palutakse soovitada nõukogul võtta vastu kõnealused nõukogu järeldused käesoleva märkuse lisas esitatud kujul.

¹ Dok 8369/24.

EELNÕU**Nõukogu järeldused üheksandat ühtekuuluvusaruannet käsitleva teatise kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

- (1) TERVITAB üheksandat ühtekuuluvusaruannet kui väärtuslikku kokkuvõtet ühtekuuluvuspoliitika rollist majandusliku stabilisaatorina, mis aitab kaasa ülespoole suunatud lähenemisele ja Euroopa integratsioonile, eriti Euroopa ühtse turu kolmekümne aasta jooksul ja kaksikümne aastat pärast 2004. aasta laienemist, samuti aruande analüüsi ühtekuuluvuspoliitika panuse kohta Euroopa Liidu majanduslikku, sotsiaalsesse ja territoriaalsesse ühtekuuluvusse, tuginedes kõige ajakohasematele kättesaadavatele andmetele;
- (2) TUNNISTAB, et aruanne esitati strateegiliselt õigel ajal, aidates kaasa arutelule selle üle, kuidas ühtekuuluvuspoliitika kavandamist ja rakendamist saaks veelgi tugevdada ja parandada;
- (3) TULETAB MEELDE, et ühtekuuluvuspoliitika on ELi peamine pikaajaliste ja piirkondlike investeeringute vahend ning struktuurimuutuste tõukejõud, mis võimaldab töötada välja ja võtta kasutusele kohandatud lahendusi tasandil, mis on kodanikele ja ettevõtetele kõige lähemal;
- (4) RÕHUTAB, et ühtekuuluvuspoliitika on Euroopa projekti keskne osa, mis aitab vähendada erinevusi eri piirkondade arengu vahel ja reageerida nende ees seisvatele väljakutsetele, üldise eesmärgiga edendada liidu üldist harmoonilist arengut;

Ühtekuuluvuspoliitika annab tulemusi...

- (5) VÕTAB TEADMISEKS üheksandas ühtekuuluvusaruandes esitatud järeldused järgmiste pikaajaliste suundumuste kohta, mida on täheldatud viimastel aastakümnetel, kui tänu ühtekuuluvuspoliitika toele on paljudes ELi osades toimunud märkimisväärne ülespoole suunatud majanduslik ja sotsiaalne lähenemine:

- ühtekuuluvuspoliitika tugevdab ühtset turgu ja tagab võrdsed võimalused ning on mänginud olulist rolli uute liikmesriikide integreerimisel ühtsele turule, võimaldades kõigil piirkondadel sellest kasu saada;
- keskmine SKP elaniku kohta on ELiga 2004. aastal ja hiljem ühinenud liikmesriikides märkimisväärselt suurenenud, mis on tingitud tootlikkuse suurenemisest vähem arenenud piirkondades;
- poliitikal on keskne roll avaliku sektori investeeringute toetamisel ja erasektori investeeringute võimendamisel ning see toob lisaväärtust ja võimaldab töökohtade loomist, aidates kaasa ELi konkurentsivõimele ja tootlikkuse kasvule;
- ühenduvus on suurenenud, innovatsioon ja ettevõtlikkus on paranenud ning inimkapital on muutunud tugevamaks haridustaseme üldise tõusu ning täiskasvanute hariduses ja koolituses osalemise märkimisväärse kasvu tõttu;
- ühtekuuluvuspoliitika aktiivsel toetusel on tööhõive ja vaesuse määra erinevused piirkondade vahel vähenenud, tööhõive- ja sotsiaalnäitajad on üldiselt paranenud ning töötuse määr on ühtlustunud;
- ühtekuuluvuspoliitika on samuti aidanud parandada liikmesriikide haldussuutlikkust ja head juhtimist, toetades mitmesuguseid pädevusi ja haldustõhusust;
- tänu oma vahendite kiirele kasutuselevõtmisele on ühtekuuluvuspoliitika etendanud olulist rolli hiljutiste kriiside asümmeetrilise mõju leevendamisel ning sillutanud teed tugevale ja kiirele taastumisele, eriti haavatavates piirkondades;

... kuid struktuursed ja esilekerkivad probleemid võivad erinevusi suurendada

- (6) TULETAB MEELDE praeguseid ja uusi väljakutseid, mis hõlmavad rohe- ja digipööret, kliimamuutusi ja nende negatiivseid tagajärgi, rännet, suurenenud ülemaailmset konkurentsi ning vajadust ELi konkurentsivõime, ühenduvuse ja strateegilise autonoomia järele, säilitades samal ajal avatud majanduse, ning geopoliitilist ebastabiilsust ELi välispiiridel, pöörates erilist tähelepanu liikmesriikidele ja piirkondadele, mida Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu kõige rohkem mõjutab, eelkõige Venemaa ja Valgevenega piirnevatele piirkondadele ning Ukrainaga piirnevatele piirkondadele;
- (7) ON MURES demograafiliste väljakutsete pärast, mis suurendavad veelgi survet riigieelarvetele, süvendavad oskuste nappust ja tööjõu puudust, samuti tööturuga seotud probleemide pärast, nagu noorte töötus, ning talentide puudusest tulenevasse arengulõksu langemise ohu pärast; TUNNISTAB, et need probleemid mõjutavad raskemini maapiirkondi, äärepoolseid piirkondi ning raskete ja püsivate ebasoodsate looduslike tingimustega piirkondi, mis kannatavad rahvastikukao ja ajude äravoolu all, samuti linnapiirkondi tulenevalt tegevuse ja elanikkonna koondumisest suurtesse linnapiirkondadesse; sellega seoses RÕHUTAB samuti mitme keskmega arengumudeli – mis põhineb ühendustel linna- ja maapiirkondade vahel – tähtsust;
- (8) MÄRGIB, et endiselt esineb suuri sotsiaal-majanduslikke lahknevusi ning et struktuursed ja esilekerkivad probleemid mõjutavad või võivad mõjutada üha suuremat hulka piirkondi, ning ON MURES selle pärast, et lähenemine on olnud ELis ebaühtlane, eelkõige liikmesriikide ja piirkondade sees, ning et struktuursed probleemid koos majandusšokkide asümmeetrilise mõjuga, Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja kriisid põhjustavad paljudes piirkondades järkjärgulist lahknevust, majanduslikku seisakut või langust, arengulõksu või oma kodanike vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohtu;
- (9) MÄRGIB samuti, et mis tahes tulevased laienemised mõjutavad ka ühtekuuluvuspoliitikat;
- (10) RÕHUTAB, et nende probleemide ja murekohtadega tuleb tegeleda kaasaval ja õiglasel viisil, tagades, et kedagi ei jäeta kõrvale; JAGAB komisjoni järeltust, et kui nendega ei tegeleta, võivad struktuursed ja esilekerkivad probleemid suurendada majanduslikke, sotsiaalseid ja territoriaalseid erinevusi;

Ühtekuuluvuspoliitika kui arenev poliitika, mille käigus õpitakse nii oma kogemustest kui ka muude vahendite õppetundidest

- (11) KUTSUB komisjoni ÜLES kaaluma asjakohaseid viise, kuidas 2027. aasta järgne ühtekuuluvuspoliitika saaks pakkuda piirkondadele kohandatud toetust nende probleemide edukaks lahendamiseks, pöörates erilist tähelepanu keskkonnahoidlikele, digitaalsetele, tööstuslikele ja demograafilistele väljakutsetele ning sotsiaal-majandusliku arengu eri tasemetele, võttes arvesse praeguse perioodi kogemusi;
- (12) RÕHUTAB, et ühtekuuluvuspoliitika on üks kõige olulisemaid vahendeid arengu edendamiseks kõigis Euroopa piirkondades, eriti piirkondades, mis seisavad silmitsi püsivate struktuursete probleemidega, sealhulgas vähem arenenud piirkondades, ning et see on ka oluline ELi investeerimispoliitika, mis peaks jätkama lähenemiseks vajalike investeeringute toetamist, et tegeleda arengulõksudega ning luua piirkondadele ja nende kodanikele kasvuvõimalusi;
- (13) KINNITAB VEEL KORD, et ühtekuuluvuspoliitika kui kohapõhine poliitika, mis tugineb jagatud eelarve täitmisele, peab olema kohandatud piirkondade vajadustele, konkreetsetele probleemidele ja haavatavustele, tugevdades samal ajal osalemist ja territoriaalseid vahendeid ning võimaldades neil teha kõige asjakohasemal tasandil kõige asjakohasemaid investeeringuid ja reforme; TUNNISTAB ühtekuuluvuspoliitika suurenenud rolli Euroopa poolaastasse panustamisel;
- (14) TULETAB MEELDE ELi toimimise lepingu artikli 174 aluspõhimõtteid, millega edendatakse ELi piirkondade harmoonilist arengut ja pööratakse erilist tähelepanu konkreetsetele piirkondadele;
- (15) TULETAB MEELDE äärepoolseimate piirkondade struktuurilist ühiskondlikku ja majanduslikku olukorda, nagu on tunnistatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 349, ning et ühtekuuluvuspoliitika peab vastama nende arenguprobleemidele ja toetama nende piirkondlikku integratsiooni;
- (16) TULETAB MEELDEE vajadust integreerida territoriaalne mõõde paremini ELi poliitikavaldkondadesse, et tugevdada ELi meetmete sidusust; KUTSUB ÜLES suurendama üldist teadlikkust ühtekuuluvuse tugevdamisest liidu poliitikameetmetes ja algatustes ning RÕHUTAB vajadust vastastikuse täiendavuse ja koostoime järele ühtekuuluvuspoliitika ning muude asjakohaste poliitikameetmete ja algatuste vahel, sealhulgas riiklikul ja piirkondlikul tasandil, alates nende kavandamise etapist;

- (17) RÕHUTAB, kui oluline on ühtekuuluvuspoliitika lihtsustamine toetusesaajate ja programme haldavate asutuste jaoks (eelkõige tuginedes olemasolevatele lihtsustamismeetmetele, sealhulgas kuludega sidumata rahastamisele ja lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamisele) ning selle võimaldamine, et lihtsustamismeetmete kindlaksmääramisel võetakse kavandamis- ja rakendamisetapis arvesse ELi eri piirkondade ja liikmesriikide tegelikku olukorda, et suurendada ühtekuuluvuspoliitika tõhusust ja suunatud olemust;
- (18) TULETAB MEELDE kontrollide ja auditite ühtlustamise ja proportsionaalsuse vajadust, säilitades samal ajal kõrged standardid pettuste ja korrupsiooni ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks kõigil tasanditel; TULETAB samuti MEELDE vajadust tugevdada ühtse auditi põhimõtte kohaldamist;
- (19) RÕHUTAB, et on tähtis kaitsta liidu finantshuve ja kaaluda määrust, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks;
- (20) TUNNISTAB hea juhtimistava ja suutlikkuse suurendamise tähtsust, et paremini käsitleda haldusvajadusi liikmesriigi, piirkondlikul ja kohalikul tasandil; RÕHUTAB, et hea juhtimistava, tugevad institutsioonid, õigusriigi põhimõtte austamine ja tugev haldussuutlikkus on olulised ühtekuuluvuspoliitika tulemuslikuks ja tõhusaks kujundamiseks ja rakendamiseks;
- (21) RÕHUTAB ühtekuuluvuspoliitika rolli ühtse turu edasisel tugevdamisel, vähendades piirkondadevahelist tasakaalustamatust, edendades majanduskasvu ja innovatsiooni;
- (22) TUNNISTAB Interregi panust tasakaalustatuma territoriaalse arengu saavutamisse piirkondadevahelise parema koostöö kaudu ning vajadust tõhustada piiriülest koostööd, eelkõige piirkondadevahelistes väärtusahelates ja riikidevahelises kestlikus taristus, et tulla üleminekuga hästi toime;
- (23) RÕHUTAB võimalust kaaluda, kuidas muuta ühtekuuluvuspoliitika tulemuspõhisemaks, et suurendada tõhusust, tuginedes oma kogemustele ja muude ELi vahendite raames saadud õppetundidele; TOONITAB vajadust teha otsuseid, mis põhinevad usaldusväärsetel poliitikahindamistel ja võtavad arvesse nende tegevustasandi mõju eelkõige auditi- ja kontrollisüsteemidele;

(24) PALUB komisjonil töötada välja ettepanekud, mille eesmärk on kohandada ühtekuuluvuspoliitikat kooskõlas selle rolliga regionaalarengu pikaajalise raamistikuna, mis toetab ELi majanduskasvu mudelit, tuginedes selle iseloomulikele tugevatele külgedele – jagatud eelarve täitmine, mitmetasandiline juhtimine, kohapõhine lähenemisviis ja partnerluse põhimõte –, pidades samal ajal silmas, et piirkondadel on erinevad lähtepositsioonid, vajadused ja suutlikkus ning nad peaksid järgima käimasolevate ja tulevaste muutuste osas erinevaid arengutrajekte; JÄÄB OOTAMA järgmise seadusandliku paketi ettepanekuid, mis tuleks esitada hiljemalt 2025. aasta juulis, järgides mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekut kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku määruses sätestatud tähtajaga.
